

*Кагадій Микола Іванович – к.ю.н.,
с.н.с. завідувач кафедри господарського
права факультета підприємництва та
права КНУТД,
Донченко Віктор Віталійович,
студент 5 курсу, групи СпЗп – 15(л)
факультета підприємництва та права
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною і правовою державою. З 1991 року, отримавши незалежність, вона взяла курс на побудову нової ринкової економіки, головним напрямом якої є забезпечення умов для розвитку національного підприємництва, так як саме підприємництво дозволяє державі збалансовано розбудовувати свою економіку та залучати широкі верстви населення до такої розбудови [5, с. 400].

Під правовим забезпеченням підприємницької діяльності розуміється комплекс юридичних норм, закріплених у Конституції, законодавчих, нормативно-правових актах та актах індивідуального характеру, які встановлюють правила поведінки суб'єктів підприємництва при здійсненні ними господарської діяльності, а також визначають міру відповідальності за порушення цих правил.

Правове забезпечення опосередковується двома напрямками регулювання підприємницької діяльності. Перший напрям регламентує порядок реалізації права на підприємництво, гарантуючи його непорушність і визначаючи правовий статус суб'єктів господарювання. Другий же визначає цілі, організаційно-правові засоби, методи і прийоми впливу держави на упорядкування відносин щодо здійснення підприємницької діяльності [1, с. 48].

Результативність правового забезпечення підприємницької діяльності залежить насамперед від ефективності та досконалості нормативних актів та

господарського законодавства в цілому. Безліч видатних науковців у своїх дослідженнях аналізували стан розвитку законодавства у сфері господарського регулювання і визначили основні негативні чинники: ускладненість і об'ємність нормативної бази; постійні зміни і доповнення до законів; нестабільність і внутрішня суперечливість законодавчих актів і окремих їх норм щодо регулювання підприємницьких відносин; відсутність у багатьох законах механізмів їх реалізації; невизначеність пріоритетності законодавчих актів щодо регулювання підприємницької діяльності; недооцінка питань, пов'язаних з реалізацією прав і свобод людини і громадянина, гарантованих міжнародними конвенціями, що були підписані й ратифіковані Україною [2, с. 23-24].

Досліджуючи стан розвитку економічних відносин, можна зробити висновок, що законодавство перестало бути фундаментом правового регулювання і не забезпечує належного виконання державних, галузевих і регіональних програм соціально-економічного розвитку. Сучасні умови господарювання потребують упорядкування і вдосконалення національної правової системи. Під ефективністю правового забезпечення підприємницької діяльності слід розуміти наявність очікуваного результату від упровадження законодавства у зазначеній сфері економіки для досягнення поставленої мети за рахунок реалізації тих правових засобів, які визначені законом. Виходячи з цього, змістом ефективності законів щодо правового забезпечення підприємницької діяльності є реалізація комплексу професійно розроблених правових засобів для досягнення наступних цілей: підвищення спроможності економіки, насичення внутрішнього ринку споживчими товарами національного виробництва, забезпечення соціального захисту громадян, завоювання зарубіжних ринків, світового економічного впливу. Законодавча ефективність економіки досягається як за рахунок оптимального змісту законів і мінімізації негативних наслідків при їх реалізації, так і за наявності конструктивного економіко-правового механізму із забезпечення виконання урядових, галузевих і регіональних цільових програм [4, с. 48-49].

Про якість законодавства свідчать такі чинники, як доцільність, економічність, стабільність і ефективність. На думку Р. Стефанчука, в Україні відсутні органи і методики, які визначали б ефективність законодавства, що повинно бути найголовнішим показником нормативно-правового акту. Закони приймаються, однак після цього практично не вивчається «зворотний зв'язок», тобто не визначається, наскільки була досягнута його мета і наскільки ця мета відповідала засобам, що були застосовані для прийняття та реалізацію цього закону, а також наскільки результат прийняття закону себе виправдав [3, с. 324].

В Україні створені необхідні нормативно-правові та інституційні умови для проведення регуляторної політики в підприємстві, розроблені певні правові засоби регулювання господарської діяльності відповідно до Закону України «Про основні засади державної регуляторної політики в Україні» [6, с. 79]. Зазначений закон закріпив принципи такої політики, визначив її основні елементи на етапі прийняття, зміни, скасування регуляторних актів, систему та повноваження регуляторних органів, що в основному відповідає процесу нормотворення в ЄС.

Низький рівень дотримання органами влади вимог чинного законодавства та відсутність адміністративної чи кримінальної відповідальності за це призвели до ігнорування цих вимог державними службовцями та посадовими особами органів публічної адміністрації. Прозорість процедур прийняття регуляторних актів і доступність інформації про них для підприємців зробить в свою чергу можливим контроль за відповідністю закону дій чиновників, що підтвердить принцип невідворотності дії норм закону для всіх учасників економічних відносин [1, с. 50].

У загальному вигляді вдосконалення правового забезпечення підприємницької діяльності має здійснюватися за наступними напрямками. Перший напрям опосередковується необхідністю формування в суспільстві засобами заохочення та переконання суспільної думки, що процвітаючі підприємці - це основа матеріального достатку усіх інших верст населення. Другий - пов'язаний з необхідністю забезпечення умов функціонування

ринкової економіки за рахунок забезпечення правової бази та суспільної атмосфери, що сприяють успішному розвитку підприємницької діяльності і створюють умови інтегрування підприємців у загальний простір соціальної відповідальності й підтримки стабільності економічних реформ, а також виконання програм соціально-економічного розвитку. Третій напрям передбачає реформування регуляторних відносин між державою та суб'єктами підприємництва з метою подолання протидії ходу регуляторної й адміністративної реформи.

Вдосконалення правового забезпечення потребує доопрацювання:

- норм, які визначають правовий статус суб'єктів підприємництва в ході реалізації ними господарської компетенції й оптимізацію державного регулювання;
- сутності, змісту й ефективності законів;
- визначення змісту й ефективності адміністративно-правової і господарсько-правової відповідальності;
- правового механізму забезпечення реалізації й захисту економічних і соціальних прав та інтересів підприємців;
- правових основ адміністративної діяльності публічної адміністрації;
- правих заходів щодо викорінювання корупції в господарській і публічній сферах;
- економіко-правового механізму легалізації тіньового капіталу, тіньової діяльності й тіньової економіки.

Список використаних джерел:

1. Ямкова І. М. Напрями вдосконалення правового забезпечення підприємницької діяльності в Україні / І. М. Ямкова // Економіка та право. – 2013. - № 9.
2. Знаменський Г. Л. Наукоємність сучасного господарського права / Г. Л. Знаменський // Право України. – 2010. – № 8.

3. Полешко А. Міжнародний семінар з питання законодавчого процесу в Україні / А. Полешко // Право України. – 2010. – № 11.
4. Коростей В. І. Господарське законодавство - основа ефективної економіки / В. І. Коростей // Право України. – 2005. – № 8.
5. Опришко В. Ф. Теоретичні та практичні проблеми правового забезпечення соціально-економічного та політичного розвитку суспільства і держави: монографія / В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко. – К. : КНЕУ, 2006.
6. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004.

*Падун Є. В.,
здобувач кафедри цивільно-правових
дисциплін юридично-психологічного
факультету НАВС
Науковий керівник: Тімуш І. С.,
д.ю.н., професор*

ПАТРОНАТНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

На сьогоднішній день створення оптимальних умов для підтримки соціально незахищених категорій дітей, якими є діти, позбавлені батьківського піклування, є одним із найважливіших завдань. Тому специфіка і основна спрямованість соціальної політики в галузі дитинства полягають у тому, щоб всіляко пом'якшувати вплив на дітей негативних наслідків тих процесів, що відбуваються у суспільстві, а також створити умови для більшої ефективності існуючих і виникнення нових соціальних інститутів, які мають задовольняти потреби і реалізовувати інтереси дітей.

Однією із форм прийомного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, визнано патронат. Інститут патронату не новий для сімейного законодавства, його виникнення збігається у часі з першими